

**ФЕСТИВАЛЬНО-КОНКУРСНИЙ РУХ НА ВІННИЧЧИНІ:
ДИНАМІКА РОЗВИТКУ**

У статті аналізуються особливості розвитку культурно-мистецьких процесів на Вінниччині періоду незалежності України. Розглянуто тематику, функції та соціокультурні завдання провідних фестивалів регіону. Зроблено спробу класифікувати мистецькі фестивалі краю за рівнем та жанрами. Проведено соціологічний аналіз та розкрито динаміку провідних фестивалів регіону з урахуванням кількісних показників, географії учасників, охоплення сценічних майданчиків, адресного глядацького спрямування.

Ключові слова: *фестивальний рух, Вінниччина, фольклор, академічне музичне мистецтво, динаміка культурних процесів.*

Сучасний культурний простір України неможливо уявити без великої кількості широкомасштабних проєктів, фестивалів і конкурсів.

Нові умови, в яких опинилась українська культура із здобуттям Україною незалежності, вимагали пошуку нових ефективних способів презентації мистецьких зразків. Скорочення фінансування культурної сфери практично припинило систему гастролей. Як альтернатива концертному сезону, дедалі більшої актуальності набувають різноманітні фестивалі. Зрештою фестиваль стає "фактором залучення міста як повноцінного культурного суб'єкту до світового культурного простору, а сам фестиваль набуває значення обов'язкового атрибуту культурного центру" [2, 3].

Поширення фестивального руху викликало необхідність його дослідження в культурологічних і мистецтвознавчих працях як європейських науковців (П. Паві, Р. Шааль, Ж. Боже-Гарньє, Ж. Шабо), так і вітчизняних вчених (О. Дячкова, К. Жигульський, С. Зуєв, О. Зінькевич, К. Давидовський, Д. Зубенко, К. Резнікова, І. Сікорська, А. Пискач, М. Швед та ін.). Фестивалі та мистецькі проєкти Вінниччини вже ставали предметом зацікавлень науковців-культурологів. Зокрема, деякі фестивалі регіону аналізує Т. Бурдейна-Публіка, історію органного фестивалю "Музика в монастирських мурах" висвітлює в дисертаційному дослідженні С. Іскра. Проте на сьогоднішній день відсутні наукові розвідки щодо комплексного соціокультурного аналізу фестивально-конкурсного руху на Вінниччині.

Отже, мета нашого дослідження – проаналізувати сучасний фестивально-конкурсний рух на Вінниччині, розкрити динаміку провідних фестивалів та музичних форумів регіону.

Кожен фестиваль, який існує сьогодні в Україні, є складовою загальної культурної панорами країни, і формує її культурну ідентичність. Фестивалі, як частина мистецького ринку країни, розв'язують цілу низку соціокультурних завдань, а саме: відтворення новітніх зразків музичного мистецтва в Україні; розвиток традицій просвітництва і поширення національної культурної спадщини у світі; розширення інформативних та творчих зв'язків між учасниками фестивалів; звернення до окремих сторінок національної культури та історії; необхідність та важливість підтримки регіональної культури як складової загальнонаціональної культури України; відродження традицій меценатства.

Під час мистецьких фестивалів відбувається активна взаємодія артиста і глядача. На відміну від окремих концертів саме фестиваль надає можливість, поєднавши в єдиному просторі широку аудиторію, долучитися до мистецтва, сприйняти й оцінити його, а іноді, навіть, взяти участь в творчому процесі. Фестивалі сприяють творчому спілкуванню – висловлюються нові ідеї, створюються нові проєкти, учасники фестивалю отримують можливість обмінятися досвідом, підвищити власний професійний рівень. Як зазначає Г. Хрома, кожен фестиваль є потужним каталізатором креативного процесу [4, 112].

Засновником фестивального руху на Вінниччині була Вінницька обласна філармонія. Ще в 70-80-х роках ХХ століття набув слави всесоюзний фестиваль "Зорі над Бугом" (1978-1989). Новизна ідеї полягала в тому, що концерти фестивалю проходили майже в усіх районних центрах області. Тисячі слухачів з найвіддаленіших містечок і селищ мали змогу особисто поспілкуватися з відомими в Україні і Союзі співаками, кіноакторами, артистами розмовного жанру, вокально-інструментальними ансамблями та народними колективами. В кінці 80-х – 90-х рр. ХХ століття у Вінниці відбувались фестивалі, які не отримали надалі свого продовження, але відіграли значну роль в процесі соціокультурного розвитку області, вони суттєво доповнили і урізноманітнили культурний образ регіону. Це Моцартівський фестиваль (1986 р.), "Бах та його епоха" (1995 р.), "Амадеус" (1996 р.), "Шопеніана ХХ" (1999 р.), "Бетховенські асамблеї" (2000 р.).

Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Вінниччина, як самостійний культурний регіон України, заявила про себе низкою фестивалів та мистецьких проєктів, ставши сьогодні одним з фестивальних осередків країни. Із здобуттям незалежності суттєво розширилися міжнародні творчі контакти, що сприяло принесенню закордонного досвіду проведення фестивалів у Вінницю. Поряд з фестивалями класичної музики з'являються

фестивалі естрадного мистецтва, джазової музики, сучасної музики. Паралельно в культурно-мистецькому просторі Вінниччини потужно розвиваються фестивалі народного мистецтва та фольклору, виконуючи особливу роль в системі сучасних засобів збереження та популяризації традиційної народної культури.

Здійснивши аналіз існуючих сьогодні мистецьких фестивалів Вінниччини, зроблено спробу їх класифікації. В Таблиці 1 подано найбільш розвинені та популярні мистецькі фестивалі регіону. Більшість міжнародних культурно-мистецьких проєктів презентують слухачам академічне музичне мистецтво різних стильових напрямків – від класики та духовної музики до сучасної авангардної музики та джазу. Серед регіональних – більшість фестивалів музичного фольклору та народної творчості. За класифікацією М. Шведа [5] вінницькі музичні фестивалі можна визначити як концептуальні. Вони поділяються на: монографічні (Міжнародний фестиваль класичної музики ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. Фон Мекк; Мистецький проєкт "Хорові асамблеї М. Леонтовича"); фестивалі окремої епохи чи стилю (Джазовий фестиваль "VINNYTSIA JAZZFEST"; Форум молоді музики "Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз"; Міжнародний органний фестиваль "Музика в монастирських мурах"); виконавські (Всеукраїнський фестиваль-конкурс кобзарського мистецтва ім. В. Перепелюка "Струни вічності"; Естрадний дитячо-юнацький фестиваль "Музична парасолька"; Фестиваль-конкурс юних виконавців "Подільський водограй"); фестиваль-конкурс хорового мистецтва ім. П. Муравського).

Одним з перших фестивалів академічного музичного мистецтва на теренах Вінниччини став Міжнародний фестиваль ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк (започаткований в 1993 р. як Дні П.І. Чайковського). Сьогодні це потужний мистецький проєкт за участю всесвітньовідомих виконавців та диригентів з Росії, Білорусі, Польщі, Франції, Китаю, Швейцарії, Японії, Вірменії, Грузії, Німеччини, Іспанії, Італії, США, Канади, Ізраїлю, Угорщини, Молдови, Литви, Румунії. Міжнародними є фестиваль органного мистецтва "Музика в монастирських мурах" (з 1999 р.) та Форум молоді музики "Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз" (з 2001 р.), що знайомить слухачів зі світовою музичною творчістю різних жанрів, вдало об'єднавши різні музичні напрямки – класику, духовну музику, джаз, авангард.

Мистецький проєкт "Хорові асамблеї М. Леонтовича" започатковано 2003 р., коли було проведено Перший регіональний фестиваль хорової музики ім. М. Леонтовича на Вінниччині. В 2008 р. фестиваль реорганізовано в "Хорові асамблеї М. Леонтовича". Проєкт включає фестиваль хорового мистецтва і Всеукраїнський конкурс композиторів на кращий хоровий твір. В рамках проєкту проходять тематичні фотовиставки, майстер-класи та творчі зустрічі з відомими митцями Вінниччини та композиторами-переможцями.

В 1996 р. було започатковано перший в Незалежній Україні джазовий фестиваль "VINNYTSIA JAZZFEST". За роки існування фестиваль "виріс" до міжнародної широкомасштабної культурологічної акції і щорічно презентує слухачам кращі зразки світового джазового мистецтва.

З метою популяризації сучасного театрального мистецтва в 1999 р. в м. Вінниця було започатковано Міжнародний фестиваль-конкурс театрів ляльок "Подільська лялька", який проходить один раз на два роки. За роки існування фестивалю здійснено понад 80 вистав. Своє мистецтво презентували колективи України, Білорусії, Литви, Казахстану, Болгарії, Грузії, Молдови, Польщі, Росії, Румунії.

Проведення фестивалів сприяє спілкуванню людей за зацікавленнями, при цьому відбуваються міжкультурні діалоги. Отже, можна констатувати, що в інформаційно-культурному просторі фестиваль є не тільки мистецький захід, він перетворюється на "потужне соціальне явище" [3, 88].

Розглядаючи тенденції розвитку та соціокультурні особливості фестивалів і проаналізувавши фестивальні програми, ми виділили ряд критеріїв для соціологічного аналізу й вивчення динаміки провідних фестивалів. В зазначеному напрямку ми спираємось на дослідження М.Б. Шведа. Розглянемо динаміку кількості концертів фестивалів під час різних сезонів протягом всього періоду їх існування. Так, в чотири рази збільшив кількісно свої концерти Міжнародний фестиваль ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк (від 5 до 21 протягом 2003–2011 рр.), останні роки кількість концертів в одному сезоні коливається в межах 17–18. Таке кількісне зростання пов'язане із концепцією фестивалю, а саме популяризацією класичного музичного мистецтва серед широкого кола слухачів, в зв'язку з цим низка концертів фестивалю вже традиційно проходить в районних центрах Вінниччини.

Цікавою виявилась динаміка кількості театральних вистав Міжнародного фестивалю-конкурсу театрів ляльок "Подільська лялька". Протягом перших чотирьох фестивалів (1999–2005 рр.) кількість вистав з 22 скоротилась до 11, а протягом наступних чотирьох (2007–2013 рр.) – збільшилась до 21 вистави, повернувшись до початкової кількості. Сьогодні фестиваль потужно розвивається, він став престижним не тільки на теренах нашої держави, а й за кордоном. Найбільш кількісно стабільними є Форум молоді музики "Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз" (4–6 концертів за сезон) та "VINNYTSIA JAZZFEST" (7–10 концертів). Концепція Форуму – знайомство слухачів зі світовою музичною творчістю різних жанрів. На протязі тижня відбувається цикл концертів, які презентують конкретні стилі музичного мистецтва. А отже, один концерт – один стиль. Стосовно джазового фестивалю, зауважимо, що вже тра-

диційно склалось проводити фестиваль протягом 2-3-х днів. Проаналізувавши останні вісім фестивалів (2006–2013 рр.), ми бачимо, що найчастіше в один день відбувається 4-5 концертних проєктів.

Таблиця 1

Класифікація мистецьких фестивалів Вінниччини

Фестивалі	Міжнародні	Всеукраїнські	Регіональні
Музичні	1. Фестиваль ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк. 2. "Музика в монастирських мурах". 3. "Барви музики ХХ століття. Авангард. Класика. Джаз". 4. "Хорові Асамблеї М.Д. Леонтовича". 5. Фестиваль-конкурс хорового мистецтва ім. П. Муравського. 6. Фестиваль-конкурс юних виконавців "Подільський водограй".	1. Фестиваль кобзарського мистецтва "Струни вічності" ім. В. Перепелюка.	1. Регіональний конкурс юних виконавців класичних творів "Жмеринський камертон" (в рамках Міжнародного фестивалю ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк). 2. Конкурс інструментальних дитячих ансамблів "Подільська весна". 3. Конкурс виконавців на народних інструментах ім. О.Петрова. 4. Свято духової музики "Сурми Поділля".
Естрадного та джазового мистецтва	1. Естрадний дитячо-юнацький фестиваль-конкурс "Музична парасолька" 2. "VINNYTSIA JAZZFEST".	1. Джазовий конкурс молодих виконавців "Junior Jazz" (в рамках Міжнародного фестивалю "VINNYTSIA JAZZFEST"). 2. Конкурс-фестиваль естрадного мистецтва "Місячне колесо".	1. Конкурс сучасної популярної музики "Музика літа".
Театрального та кіномистецтва	1. Фестиваль лялькових театрів "Подільська лялька".		1. Фестиваль аматорських колективів "Театральна осінь". 2. Фестиваль аматорського кіно "Кінометр".
Хореографічні	1. Дитячий фестиваль народної хореографії "Барвінкове кружало".		1. Фестиваль-конкурс спортивно-бального танцю "Кубок Бару".
Візуального мистецтва		1. Пленер скульпторів-каменотесів "Подільський оберіг". 2. Пленер гончарів. 3. Симпозіум-практикум "Бубнівська кераміка".	1. Дитячий фестиваль-конкурс "Арт-олімп". 2. Дитячий фестиваль-конкурс "Різдвяна зірка".
Літературні	1. Літературно-мистецьке свято "Русалка Дністрова".	1. Свято сатири і гумору ім. С. Руданського. 2. Поетичний фестиваль "Підкова Пегаса".	1. Конкурс читців "Кобзар і Україна". 2. Конкурс читців "Обереги пам'яті".
Музичного фольклору та народної творчості	1. Свято народного мистецтва "Українська витинанка". 2. Фестиваль етнічної музики "Шешори Подільські".	1. Свято народного мистецтва "Великодня писанка". 2. Фестиваль сучасного українського мистецтва "Подільська пектраль".	1. Фестиваль хорового мистецтва "Співає Поділля". 2. Мистецьке свято "Пісенні крила сивої зозулі ім. Ніщинського". 3. Фестиваль-конкурс "Народні музики Поділля". 4. Фестиваль народної творчості "Скарби Поділля". 5. Фестиваль народної культури "Одвічна Русава". 6. Фестиваль "Різдвяне диво". 7. Свято фольклору ім. Г. Танцюри.
Фестивалі національних культур	1. "Всі ми діти твої, Україно!"	1. Фольклорний фестиваль чехів Вінниччини.	1. "Подільські барви". 2. Фестиваль ромської культури. 3. Свято національної кухні "Чим хата багата, тим і рада". 4. "Мови різні – душа одна".

Щодо сценічних майданчиків, то спостерігається їх кількісне збільшення. Так, в рамках Міжнародного фестивалю ім. П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк кількість майданчиків зросла втриє (від 3 до 12 протягом 2003–2008 рр.) і навіть вшестеро (у 2011 р. їх було 18). Кількість сценічних майданчиків фестивалю "Подільська лялька" зросла від 2 до 5 (вже традиційно з 2005 р.). Більшість концертів Форуму молоді музики "Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз" проходять в приміщенні Вінницької обласної філармонії, але певна кількість концертів проходить в приміщеннях Вінницького училища культури і мистецтв ім. М.Д. Леонтовича, обласного академічного музично-драматичного театру ім. М. Садовського, Художнього музею, греко-католицького Собору Покрови Пресвятої Богородиці. Основним місцем проведення Міжнародного фестивалю "VINNYTSIA JAZZFEST" традиційно є концертний зал Вінницької телерадіокомпанії "Вінтера", але і в цьому проекті організатори, враховуючи побажання вінничан, розширили кількість сценічних майданчиків. З 2011 р. була започаткована традиція розпочинати фестиваль під звуки проекту "Джаз де Парі" на центральній площі міста. З 2012 р. започатковано "Джазові сніданки" – серії концертів джазових зірок та переможців всеукраїнського конкурсу молодих джазових виконавців, що проходять у гіпермаркетах. До майданчиків долучилась і галерея сучасного мистецтва "АртШик", де в рамках джазового фестивалю проходять різноманітні мистецькі виставки.

Розглядаючи динаміку співвідношення українських і зарубіжних виконавців і колективів, спостерігаємо різні тенденції. На фестивалях П.І. Чайковського і Н.Ф. фон Мекк та "Подільська лялька" прослідковується поступове зростання кількості зарубіжних виконавців (на початку існування проектів переважали українські). Збалансована кількість українських і зарубіжних виконавців простежується на фестивалі П.І. Чайковського і Н.Ф. фон Мекк з 2008 р.

Форум молоді музики "Барви музики ХХ сторіччя. Авангард. Класика. Джаз" до 2009 р. присвячувався певній країні – Польщі, Німеччині, Австрії, Швейцарії, США. З 2009 р. організатори вдосконалили принцип добору музики – відтепер раз на два роки форум проходить під гаслом "Слухай українське!" з акцентом на українську музику та виконавців. Тож українські та зарубіжні музика та виконавці представлені на форумі паралельно і збалансовано.

Серед учасників фестивалю "VINNYTSIA JAZZFEST" переважають іноземні виконавці та колективи.

Кількість країн-учасниць всіх зазначених фестивалів впевнено зросла: фестиваль П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк (від 4 до 12 за період 2003–2012 рр.), "Подільська лялька" (від 3 до 7 за період 1999–2013 рр.), "VINNYTSIA JAZZFEST" (від 2 до 13 за період 1996–2012 рр.).

Щодо адресного спрямування вінницьких фестивалів зазначимо, що вони не мають вузькопрофесійного характеру. Фестивалі П.І. Чайковського та Н.Ф. фон Мекк, "VINNYTSIA JAZZFEST" адресовано широким колам слухачів, "Подільська лялька" – відповідно широким колам і, звісно, дитячій аудиторії. Презентуючи сучасне мистецтво, Форум "Барви музики" в деякій мірі цікавить більше професійних митців, ніж широку публіку. Як зазначає І. Щербаков, "невелика кількість слухачів на фестивалях сучасної музики є звичним явищем, адже вони пропонують твори, невідомі публіці: це нормальна ситуація, оскільки такі форуми є робочою імпрезою, визначають, що геніальне, а що ні" [4, 132].

Серед пріоритетних функцій зазначених фестивалів виокремлюють: просвітницька або інформаційна (популяризація класичної або нової музики, театрального мистецтва тощо); комунікація креативних еліт (учасники фестивалів мають можливість обмінятися досвідом, підвищити власний професійний рівень, заявити про себе в межах зацікавленої аудиторії); презентація композиторами власних новинок; рекреаційна функція (створення сприятливих умов для проведення дозвілля); навчально-виховна (проведення майстер-класів в рамках фестивалю, що сприяє розвитку творчого потенціалу особистості). Зазначимо, що кожен фестиваль виконує водночас майже всі функції, але існує певна перевага тої чи іншої функції в окремому фестивалі та в певному часовому періоді.

Отже, проведене дослідження зумовило такі висновки. Сучасна Вінниччина є краєм із потужним фестивально-конкурсним рухом, що, зародившись у 70-х роках ХХ століття і активізувавшись із приходом незалежності в Україну, став фактором залучення міста до світового культурного простору. Міжнародні фестивалі музичного мистецтва в регіоні мають міцні міжнародні зв'язки, виконують функцію комунікації регіональних та світових креативних еліт та є престижними фестивалями вінницького регіону, саме вони стали рушійною силою процесу розвитку культурної галузі регіону. Дослідивши динаміку фестивалів Вінниччини, можна констатувати, що провідні культурно-мистецькі проекти регіону потужно розвиваються, відбувається пропагування як національного, так і світового творчого мистецького продукту.

Література

1. Бурдейна-Публіка Т. Становлення і розвиток професійних форм музичного життя Вінниччини як складової культури Подільського краю. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Спеціальність 26.00.01 – теорія та історія культури / Т. Бурдейна-Публіка. – Львів, 2009. – 22с.

2. Зуев С. Сучасний культурний простір та семіотика музичного фестивалю (на матеріалах Харкова). Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Спеціальність 17.00.01 – теорія та історія культури / С. Зуєв. – Харків, 2007. – 18 с.
3. Пискач А. Фестивальний рух у культурному житті України кінця ХХ – початку ХХІ ст.: нефольклорні тенденції // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Зб.наук. праць. Рівне, 2011. – Вип. 17.
4. Хрома Г. Фольклорні фестивалі України і проблеми сценічного втілення фольклору / Г. Хрома // Вісник КНУКіМ: Зб. наук. праць. – Вип. 6. – К., 2002. – С.107–113.
5. Швед М. Тенденції розвитку міжнародних фестивалів сучасної музики в Україні на новому етапі (1990–2005 рр.). Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Спеціальність 17.00.01 – теорія та історія культури / М. Швед. – Львів, 2005. – 209 с.

References

1. Burdeina-Publika T. Stanovlennia i rozvytok profesiinykh form muzychnoho zhyttia Vinnychchyny yak skladovoi kultury Podilskoho kraiu. Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata mystetstvoznavstva. Spetsialnist 26.00.01 – teoriia ta istoriia kultury / T. Burdeina-Publika. – Lviv, 2009. – 22s.
2. Zuiev S. Suchasnyi kulturnyi prostir ta semiotyka muzychnoho festyvaliu (na materialakh Kharkova). Avtoreferat dysertatsii na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata mystetstvoznavstva. Spetsialnist 17.00.01 – teoriia ta istoriia kultury / S. Zuiev. – Kharkiv, 2007. – 18 s.
3. Pyskach A. Festyvalnyi rukh u kulturnomu zhytti Ukrainy kintsia XX – pochatku XXI st.: nefolklorni tendentsii // Ukrainka kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku. Zb.nauk. prats. Rivne, 2011. – Vyp. 17.
4. Khroma H. Folklorni festyvali Ukrainy i problemy stsenichnoho vtillennia folkloru / H. Khroma // Visnyk KNUKіM: Zb. nauk. prats. – Vyp. 6. – K., 2002. – S.107–113.
5. Shved M. Tendentsii rozvytku mizhnarodnykh festyvaliv suchasnoi muzyky v Ukraini na novomu etapi (1990–2005 rr.). Dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata mystetstvoznavstva. Spetsialnist 17.00.01 – teoriia ta istoriia kultury / M. Shved. – Lviv, 2005. – 209 s.

Москвичёва Ю.А. Фестивально-конкурсное движение на Винниччине: динамика развития

В статье проанализированы особенности развития художественного процесса на Винниччине периода независимости Украины. Рассматривается тематика, функции и социокультурные задачи ведущих фестивалей региона. Сделана попытка классифицировать фестивали по уровню и жанрам. Проведено социологический анализ и показана динамика ведущих фестивалей региона с учётом количественных показателей, географии участников, охватываемых сценических площадок, адресной направленности.

Ключевые слова: фестивальное движение, Винниччина, фольклор, академическое музыкальное искусство, динамика культурных процессов.

Moskvichova Ju. Festival-competitive movement of Vinnytsia region: trends of development

The brand new conditions, the Ukrainian culture turned out to be under after Ukraine had gained independence, were demanding a search for new efficient methods of artistic patterns presentation. As an alternative to concert season, various festivals are becoming more and more relevant.

The issues concerned with the development of festival movement in Ukraine are studied by O.Diachkova, K.Zhygulski, S.Zuev, O.Zinkevych, K.Davydovskyi, D.Zudenko, K.Rieznikova, I.Sikorska, A.Pyskach, M.Shved. Festivals and art projects of Vinnytsia region selectively were becoming the object of interest of culturologists. In particular, some festivals of the region are analyzed by T.Burdeina-Publika, history of organ festival "Music within the monastic precincts" is elucidated in the scientific work of S.Iskra. However, to date there are no scientific researches on the complex socio-cultural analysis of festival-competitive movement in Vinnytsia region.

The aim of the research is to analyze the modern festival-competitive movement of Vinnytsia region and to reveal the dynamics of the top-level festivals and music forums of the region.

Every festival, existing nowadays in Ukraine, is the constituent part of the common cultural panorama of the country and forms its cultural identity.

Festivals, as the part of artistic market of the country, carry out a great many of socio-cultural tasks, namely:

- reproduction of modern samples music art in Ukraine;
- development of enlightenment traditions and spreading of national cultural heritage in the world;
- expansion of informative and artistic connections between the festival participants;
- appealing to particular aspects and events of national culture and history;
- necessity and significance of support of regional culture as a component part of nationwide culture of Ukraine;
- revival of traditions the patronage of arts.

Unlike separate concerts, a festival gives an opportunity, by means of wide audience unification in common area, to join to the art, perceive and appraise it, and sometimes, participate in creative process. Thus, art is becoming closer to and more accessible for the public. Festivals promote artistic communication, as the new ideas are expressed, new projects are created, festival participants get a chance to exchange their experience and improve their professional skills.

The founder of festival movement in Vinytsia region was Vinnytsia Region Philharmonic Society. At the end of the 19th – beginning of the 20th century Vinnytsia region, as an independent cultural region of Ukraine, made itself

known for a number of various festivals and art projects. Alongside classical music festivals appeared pop-art festival-competition, jazz music festival and festival of contemporary music. Simultaneously, in the cultural space of Vinnytsia region the festivals of amateur and folk arts were developing rapidly.

After we have performed the analysis of the currently existing art festivals in Vinnytsia region, we classify them according to the genres into musical, theatrical and cinematic, choreographic, literary-artistic, folklore ones and festivals of visual arts. The separate group is made up of festivals of national cultures. Festivals are also classified according to the level (international, nationwide, regional).

Among the acknowledged art projects of Vinnytsia region are Festival named after P.I.Tchaikovsky and N.F. von Meck; Organ festival "Music within the monastic precincts"; Jazz music festival "VINNYTSIA JAZZFEST"; Forum of the youth music "Colors of the 20th century music. Vanguard. Classics. Jazz"; Choral assemblies of M.D.Leontovych; Festival of theatrical art "Puppet of Podolia"; Children and youth festival of pop music "Music Umbrella"; Festival of folk choreography "Circle of vinca".

Festivals' conducting promotes communication of people with common interests; herewith the intercultural dialogue is taking place. In such a way, we can state that in information and culture space a festival is not only an artistic event, but it also turns into a "powerful social phenomenon".

In the article a number of criteria for sociological analysis and studying of the top-level festivals dynamics are being marked out. The quantitative dynamics of concerts and venues, dynamic correlation of Ukrainian and foreign groups and musicians, quantity of participating countries have being analyzed, as well as the address direction of the art projects.

The priority functions of the above mentioned festivals have being singled out, namely: educational or informative; recreational (creation of favorable conditions for spare time spending); training and educational (conducting of various workshops within the festival framework promotes the development of individual's creative potential); communication of creative elites; presentation of composer novelties.

So, modern festivals promote activation of the artistic life, determine the directions of the art development, and form new ideas.

Vinnytsia region nowadays, as an independent cultural region of Ukraine, is the territory with a powerful festival-competitive movement that arose in the 1970s and activated after Ukraine had gained independence and turned out to be a factor of the city's involvement to the world cultural space. Leading cultural and art projects of the region are rapidly developing and the promotion of both national and world creative product is taking place.

Key words: festival movement, Vinnytsia region, folklore, academic music art, the dynamics of cultural processes.

УДК 78.07

Сметана Оксана Павлівна
старший викладач;
Ємельянова Олена Юріївна
магістрантка

ТВОРЧА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ СТУДЕНТІВ-ВОКАЛІСТІВ У ФОРМАТІ ДЖАЗОВОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ

Розглянуто особливості розвитку сучасної естрадно-джазової освіти в контексті нової виконавської поетики, виразником якої є виконавець-інтерпретатор. Наголошується на важливості навчання студентів-вокалістів у форматі джазової імпровізації, котра закладає фундамент для творчої самореалізації естрадного співака.

Ключові слова: естрадно-джазова освіта, джазова вокальна імпровізація, творча самореалізація.

Стан і перспективи розвитку вітчизняної музичної освіти сьогодні заслуговують на багатоаспектне висвітлення в українському мистецтвознавчому та педагогічному дискурсі. Оновлення змісту і якості навчання майбутніх фахівців в галузі мистецтва є вимогою сучасної соціокультурної ситуації в Україні та світі. Нова виконавська поетика – розширення виразальних можливостей, жанрів та стилів музичного мистецтва – потребує переосмислення попереднього досвіду професійної підготовки студентів у вищих навчальних закладах. Інтенсивний розвиток джазу в ХХ – на початку ХХІ століття актуалізує проблему професіоналізації навчання майбутніх артистів естради.

Науковці та педагоги-практики наголошують на потребі вдосконалення системи фахової підготовки у навчальних закладах мистецького профілю згідно з сучасними вимогами. Культурне майбутнє українського суспільства залежить від того, чи зможе сьогодні вітчизняна освітянська громада розвинути в студентській молоді потребу до реалізації свого творчого потенціалу через цілеспрямоване формування професійної майстерності та залучення до найрізноманітніші форм художньо-